

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

EIR. MAGY.
TÉRNÉSZETTUDOMÁNYI
TÁRSULAT

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BUDAPEST, V. AKOBTMÁNY-UTCA 31.**
Üllői-ut 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden.

Védnök: Ő cs. és kir. fensége *Jósef* főherczeg ur.

A kiállítás ideje: 1899. évi szeptember 3—10-ig.

Bejelentés határideje: I. főcsoport: Élő állatok és állati termények; II. főcsoport: Mezőgazdasági termények; III. főcsoport: 1. alcsoport: Szőlőszőlés és borászat; IV. főcsoport: gépek és eszközök **június 30.**
III. főcsoport: 2. alcsoport: Kertészet és gyümölcs, **augusztus 1.**

Bejelentési ívek kaphatók: Kiállítási irodánál, Budapest, Köztelek; az összes gazdasági egyesületeknél; az állattenyésztési felügyelőknél; a csoport-biztosoknál.

Térdíjak a bejelentéssel egyidejűleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárába küldendők be.

Gazdák biztosító szövetkezetek.

A folyó hó 11-én a Gazdák biztosító szövetkezele alakítása érdekében megtartott értekezlet megállapodásai alapján a végrehajtó-bizottság most szervezi az irodát, amely a szövetkezet ügyeit s illetve az alapítványok s üzletreszték jegyzése érdekében az akcióf. vezetni

fogja. Az aláírási ívek, valamint a szövetkezet prospektusa e hét folyamán hagyja el a sajtót s csakis július hó folyamán fog az összes nagybirtokosok, főpapok, gazdasági egyesületek, szövetkezetek címzére szétküldetni. A vidéki gazdasági egyesületek fel fognak kérteni arra, hogy megyei értekezleteket hívjanak egybe, amelyeken a végrehajtó-bizottság egyes tagjai is részt fognak venni azon célból, hogy a gazdaközönsséggel közvetlen érintkezés által ismertessék meg az új szövetkezet szervezetét, amelyet különben a prospektus teljes részletességgel tár elé. Az aláírások folyó évi október hó 31-én záratnak le, de a szövetkezet azonnal megalakul és megkezdí működését, amint egy millió korona értékű alapítvány és üzletreszt jegyezve van, mert amint ily értékű alapítvány és üzletreszt jegyeztetett a gazdaközönsség részéről, a kormány részéről biztosított anyagi és erkölcsi támogatás mellett az új szövetkezet nemcsak a szervezés, de az első évi kiadások költségeinek fedezésére és a rizikó elvállalására is elegendő alapítókével fog rendelkezni. Az aláírások egyébként az egymillió korona jegyzése után is tovább folynak s bár a nyári időszak ily irányú akció megindításának nem épp a legkedvezőbb, a végrehajtó-bizottság reméli, hogy már a szegedi gazdakongresszus alkalmából teljes eredményről számolhat be.

Egyes szaklapok amaz állításával szemben, hogy az új szövetkezet alakításával megbízott végrehajtó-bizottság az Országos Magyar Kölcsonós Biztosító Szövetkezet igazgatóságával a fuzió kérdése tekintetében tárgyalásokat folytatna,

szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy ez teljesen légből kapott állítás, miután a végrehajtó-bizottságnak az az álláspontja, hogy mindaddig, a míg az új szövetkezet meg nem alakul, a szövetkezetek fuziójáról szó sem lehet.

Ha pedig az új szövetkezet megalakul, akkor majd e szövetkezet igazgatóságának lesz a feladata az esetleges fuzió kérdését tárgyalni, a mi azonban nem oly könnyű feladat, mint a minőnek azt az említett szaklapok czélzatos közleményei feltüntetik.

Feltele kívánatos volna, ha a Kölcsonós Biztosító Szövetkezet által rekonstrukciója érdekében megindított akciója sikerülne, mert így az alapítók anyagi veszteségtől ki mentlenének meg s mód és alkalom nyújtanak arra, hogy az alapításnál elkövetett hibák elfeledessenek s a szövetkezet iránt megcsökken bizalom, minden fuzió nélkül helyre álljon.

A sikerre azonban kevés a kilátás, mert a szövetkezet veszteségeinek fedezésére is közel félmillió forint kell, a minek összehozása, tekintettel arra, hogy a kormány a szövetkezet újabb segélyezéséről hallani sem akart s akar, a lehetetlenséggel határos.

Itt csak az segíthet, ha az alapítók újabb szavatosságát vállalnak a szövetkezet tartozásaiért s ily módon szerzik meg az üzletvitelhez s a függő károk kifizetéséhez szükséges összeget, amely hogy nem a vezetésben van a hiba, azt első sorban az alapítóknek kell dokumentálni újabb kockázat vállalásával, egyébként senkinek fog vállalkozni arra, hogy a terhet leemelje vállukról.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. AKOBTMÁNY-UTCA 31.

Az Adriance, Platt és Co.

A V. Vermorel-féle

new-yorki gyár

villefranchet gyár

világhírű

„Adriance”

„Éclair”

kévektés-, marokrakó-, arató- és fűkaszálgépeknek

világhírű „Éclair” peronospora-tesztendőnkőnek, „Excelsior” szénképező és „La Torpille” kénvirágtuvó gépeknek

magyarországi kizárólagos képviselöete.

Minden a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** a gazdákra nézve legelőnyösebb beszerzési forrása.
A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „ÜZLETI ÉRTESÍTŐ”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Kézse jószág.

A magyar szürke marhára sok minden jót ráfogtak már berátai és sok rosszat elmondási, de azaz ezigide nem „gyanúsítottá” meg senki, hogy „kezes”.

A bizonyos foku szilajág véreben van már a magyar marhának az az életmód és felnevelési rendszer csak előcségti szilajágát.

Az utóbbi két körülménynek hatását legjobban észleljük a királyhagóninai gulyabeli marhánál és szinte megmagyarázhatatlannak látszik, hogy királyhagóni, vérbeli rokona jámborab természetű.

A jelenségnek magyarázata pedig egyszerű az, hogy Erdélyben már kis korától fogva kezeseben nevelik a marhát, ott az emberek többit foglalkoznak és szelidebben bántak ez állatokkal.

Egészen közönséges dolog is az Erdélyben, hogy a különben csordába járó tehén, bemeleg oláh és szász gazdája konyhájába, pitvarba s hátrá enged ulla s szoknyás gyereket és csak kivételre az olyan bika, amely erősen érdeketben tárgyának neki ront s egészen ritkaság, amely állatra és emberre veszedelmes.

Nincs is ott annyi baj a tinótanítással, vanusi berakodással se, mint Királyhagónin, innen, ahol különben többnyire búcsúkra a tulajdonos, hogy gulyabelli állja „megkötéltetelen”.

Azt hiszem, nem is „rontja” itt a marháját pl. mázsalás senki, legfeljebb a hízőt teremt olykor élet-halálharc között a mérlegre; pedig hogy bizonyos esetben ez a mázsalás nem élet-halál harc, vagy legalább is nem marharontás, arra példát mondatok, a mérlegelés fontosságát különösen nem is hangsúlyozván.

Én, aki az erdélyi magyar marhának aránylag nagyobb jámborságot gyerekkorom óta ismerem és szilajágát meggyilkoltam véroneműs alakjában is többször láttam, valószággal elhíltam, mikor évv elején gróf Teleki Árvéd ur azt mondta, hogy most már hozzáfoghatunk az állomány megmázsaláshoz.

Hogy nem akar ott az idegenben életem ellen tőnni, azt tudtam, de hogy most tisztét rémítő állatköz jelenetnek leszek tanúja, attól féltem.

Mert hiszen miről volt itt szó? Százra menő gulyabeli magyar marha ifjának, öregének, himjének nöstényének a mázszára való tereléséről. Hatalmas bika mázsalásról, melyek 2 éves korban 5 mmázszák; borjas tehének, útlak mérsérelt, melyeket az eddig, el nem kényeztetett nevelésnek az a jele. És láttam a „csodát”, hogy egyetlen egy állat nem sok, de annyi se szüglit ellene ennek a „mári-csésének”; elkezdte a legimpozansabb bikától, a leggyámoltalanabb szőrs borjúig, egy lépegettek fel önként a mázszára, mintha az lelt volna legelőfrendtől az eddig. S mi tette ezt? Pusztán a megfelelő konzervans, kezelés, nevelés, szoktatás.

Belátom én azt, hogy a siki gulyák felvadásban nevelkedő állattal könnyű szerrel nem lehet ilyen kezessé tenni, de abban nem értek egyet, hogy egyáltalában nem lehet. S mert a kezes jószág mindenképpen előnyösebb, mint a vad, kiváratónak tartanám, hogy az itt felhozott példát minél szélesebb körben kövessék a magyar marhát tenésztők.

Monostori K.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Polyvarozsda az érő buzaszemen.

Pestmegye egyik pusztájáról K. D. 15 buzakalászt küldött; s a buzahoz mellékelte levélben a többi között ezeket írja:

„Kérem megállapítani, hogy mi az a piros por a buza kalászaiban, különösen a toklászokban? Ot nap óta nézem és vizsgálom elé a jelenséget, de úgy veszem észre, hogy a piros por dacára, a szem fejlődik. Sok tapasztalt, nálamamál drögbebe garátló kérdeztem: vajjon mi az a piros por? de nem tudtak kérdésesre felelni. Csak annyit mondtak, hogy ez maskor is volt, s ok is megkértek, hogy küldjek szakértőnek mintát a buzából.

A mellékelt buzán látszik a *Levodrosda*, de *szarvasda* nincs rajta; ha a piros por rozsdája volna, nem érthetjük, hogy miként jutott a buza fejébe, a nélkül, hogy a szarát elverte volna.”

Az idén, ha a gazda szétfejtögeti az érő buza polyvát, nagyon sok esetben úgy találhatók, mint az a pestmegyei érő szed, és társai, kinek levetébb a fentebbi részletet közöltem. És azért tanakodik úgy, mert a gabonarozsdát, bármennyire fel is töle, csak a legfeljebb, ugyszólván szemetszóró alakjában ismeri.

Ha ember a pestmegyei buzakalászt kezbe veszi, azt mondja rá: „Szép, telt kalászok, a mag már érik benne, hiszen már a polyvákön átcsilán a mag sárgulása.”

Ha megnézzük a buza szarát, a kalász nyelét, ez szép tiszta; felül még zöld, alul már sárgul. Sehöl nincs rajta valami parazitának nyoma.

A levelet képe már nem ilyen kedves. A legtöbb levél pikkosságra színi, itt-ott még néhány zöldes folt tarkítja. Mikor azután jobban szemügyre vesszük a leveleket, azokon egészen kicsiny, kerekded vagy hosszukás, rozsdabarna foltokat veszünk észre. E foltokon a rozsdabarna anyag némileg porzik. Nem kell nagy szakértőnek lennünk, hogy megállapítsuk azt, hogy a vesebarna foltok *gabonarozsda*-foltok. De ilyen rozsdafoltot aránylag keveset látunk. Nézzük hát meg miből ered a levelek egészétellen szennyessárga színe?

Ha egy kis kézi nagyított szemünk közünkbe s azon azt vizsgálódunk, csakhamar azt vesszük észre, hogy a levelek molyhos, barna bevonattal vannak belepve. Göröcs alatt e molyhos barna bevonat egy közönséges gombának, mely inkább szaporos, mint parazitás, a *Cladosporium herbarum*-nak bizonyul. Ez a gomba, mint már az idén is többször megirtuk és lapban, rendszeren a már egyéb okok miatt elhalt levelekre vagy levelelétreke telepszik le. Például, ha a buza egyes levelei a tulajdonosság miatt elsáradtak, vagy ha a buza leveleit, illetve a levelek egyes részleteit a roszdátelők tönkre; sőt rátelepszik nedves időjárásban a buza leveleire akkor is, ha ezek fejlődésüket befjezve száradtak el, tehát, ha megérették.

Tudva a *Cladosporium herbarum* nevű gomba eme természetét, nem sokig történünk veis s hozzájárulunk a szép kalászok alaposabb megvizsgáláshoz, hogy megtudjuk, mi hát az a piros por, mely a szóbanforgó gazdákak nyugtalanítja?

E czélból kezdjük vizsgálódni a polyvákot. Aliq szaktítottuk le a legszélső ugnevezett kalászkapovyákat, mindjárt a szemük előtt élénk sárgápiros, paprikamenő por porzik, melyet a kalászkapovyák belseje, ugyszólván ki van bévelve. A ki tudja, hogy a gabonarozsda a buza minden fölfelületi részét megfáradhatja zöld korában s a ki tudja, hogy a

gabonarozsda színe változik; az mindjárt tisztában van azzal, hogy a paprikamenő por is gabonarozsda, habár egészen más a színe (említettem, hogy élénk, sárgápiros), mint amott a leveleken.

Többi hontrageta a kalászt, szétszedve a magrakat közvetlenül betakaró ugnevezett *virádpolyvákot*, azt látjuk, hogy ezek már ki-ül is pirosak — különösen töveiken — de méginkább belül. Mikor azután a buza magvai is szemünk előtt vannak, akkor látjuk, hogy a még zöldesszini, tejartalmu magvak fölfellete is be van vonva a paprikamenő porral, különösen a magvak szőrös hegye és a magvak töve.

Most már tudjuk, hogy a polyvákön keresztül nem az érő magvak sárgultak át, hanem az ezeket belepő s polyvákak kibélelt élénkzini rozsdá átintésze kölcsönözött a kalásznak olyan színt, mintha ebben a magvak már javában érnének.

A kalászok szétfejtésénél a piros rozsdaporon kívül még más piros dolgokra is akadunk. Piros, karmimpis, apró karcú állatok tinnak a toklászok közül elő, s testük hejlönző mozgása között itegezken megint a toklászok közé elbujni. Ha kézi nagyított át nézzük ez állatokat, látjuk, hogy az ő testük is, különösen csipjén a testük vége tele vannak hirtve rozsdaporrall. Lehet, hogy a rozsdá terjesztésében nekik is nagy részük van.

Ezek a kis karcú állatok álcák, a *Thrips frumentaria* (Hoplithrips Statices) nevű rovar alcaj.

A gazdák jórésze ismeri e picziny állatokat, s jelenségeket nem tulajdonít nekik. A legfőbb, az a gabonapolyvát a zöld gabonaszemekre szívják fel, és ezeknek szóra érdemes károkat. Némely ebben bizony előtlen ilyen picziny rovar ötlük, a kalászokat mörzölgatva a vizsgádo gazdászembere, s mégis olyan termése van, hogy benne ha, mindig ilyen lenne.

A Thrips-károk nagyrésze foglaltól függ, hogy mit érdeket van a gabona. Ha ott más parasztiak vagy a kedrezelőlen időjárás grengitette, úgy meg fogja érezni azt a nedvesszégét is, melyet az apró Thrips-alcajok vontak el tőle.”

Megállapítván, hogy a kalászokat a rozsdá bántja, most már az a kérdés merül fel: hogy miféle rozsdá? Mert hiszen a gahontát több rozsdagombafajt bántja, s megállapítani a fajt nem csak érdekes, de hasznos dolog is, mert némileg a gombafajtól függ az is, hogy miként védekezhetünk — ha már védekezni próbálunk — a gabonarozsda ellen.

Göröcs alá helyezve a magvak és a toklászokat belepő sárgápiros port, azt látjuk, hogy a port alkott *urospórák* (nyári spórák), tulajdonlag gombályekek. Már a spórák alakja után meg élénk piros színe után megállapíthatjuk, hogy azzal a rozsdagombafajjal van dolgunk, melyet *Eriksson* a rozsdagombák nagyhírű svéd kutatója *Puccinia glumarum*-nak nevezett el, s melyet mi magyarul *polyvarozsdának* nevezhetünk.

Eriksson szerint e gomba főjeleg a nyári spóracsonkó élénk, sárgápiros színeben áll.

A polyvarozsda nagy előszeretettel tannyára a kalászokban és a magrakon, de a mellett a leveleket is megtámadja, éppenny meg egyéb gabonarozsda. És nemcsak a buzán, hanem a rozsdán, valamint az árpan, is elősködik.

Már most ha a buza levelein található vesebarna foltokat vizsgáljuk göröcs segítségével, akkor azt látjuk, hogy a levelekről leszedett rozsdagombák, ugyszólván tulajdonlag gombályekek, uroszórakból áll, mint a minőkölő áll a magvak és polyvák élénkzini pora.

* A kit e picziny állatok jobban érdekelnek, olvassék a *Közlelet* 1896. évi 47. számában. A *buzakalászok felételezés* című cikkeket.

A nyári spórák eme alakjai, valamint a veresbarna foltok megjelenéséig, a leveleken mutatkozó rozsdák *Puccinia Zaitzei veronae* állapítjuk meg, mely rozsdát, mivel spórasomái nem sávkban, hanem apró foltokban tűnnek fel a leveleken: *foltos gabonarozsdának* nevezhetjük.*

A leveleken különösen azok alsó lapján néhány homályos feketebarna folt is szembeötlő. Ha ezeket, metszetet készíve a felület, görszó alatti vizsgáljuk, látjuk, hogy a foltok apróvirrli, hosszúságos barna spórakötegekként, melyek részben egyesültek, részben kitéjedtek; ez utóbbiak felső vége lé van tom-pa. E kép azt mutatja, hogy a vizsgált rozsdát már megkezdte a *telésspórakot* (telétspórak) képzésért, mert az egyesült barna testek keletkezésén levő, a kétszélű barna testek pedig már készült spórak. A téli spórak alkotói most már bizonyos esetekben abból, hogy a buzaleveleken a *Puccinia rubigo vera* nevű rozsdagombafaj mutatkozik.

Ez a gombafaj főleg a levelek lapját szokta beletenni, a levelek hüvelyét nyagrikán, a kalász nyelét meg rikákbán, miért a németek a gabona leővőrozsdájának is nevezik.

Az eddig előzetesen alapján is már meg volt fejtőtt rozsdánk ama tanakodás, hogy miként jutott a gazdáink a kalászába mikor csak még a leveleken van (levél alatt a gazda közönségesen a leveleink csak lapját érte), a száron pedig még nincs?

Ugyanis azt feltehetjük, hogy a pestmegyei buzát két rozsdagombafaj támadta meg, melyek közül az egyik (a *Puccinia glumarum*) a kalászában, a másik pedig (a *Puccinia Rubigo vera*) főleg a levelek lapjain fejlődik előszertettel.

De a kérdést meg tudnánk akkor is fejteti, ha nem ez két rozsdának a járól, hanem csak egy, bármelyik rozsdafajról is.

Hissen a rozsdák — és sok más gomba — nem terjed lépésről-lépésre, nem alulról, megszakítás nélkül, felfelé!

A rozsdát terjeszti a szél, terjeszti az eső, terjeszti a rovarok.

A nyári spórak rákerülve valamely zöld részre ott csakhamar csirszának s nemcsak az a növényrészen, néha ennek csak egy kis darabján, maguk is nyári spórakot hoznak létre. Az infektáló sokszor és sok helyen megvége és nem úgy történik, hogy egy spórakötlet gombatest (mycelium) áthalozza és betegedő tettye az egész növényt.

Lehetséges például, hogy valamely helyen a rozsdák nem mutatkozt mindaddig, míg a levelek elszárgultak, s egyszerre csak azt veszik észre, hogy megjelenik a még zöld kalászában. Ez esetben ekkorralott is az infektáló, mely, mivel a rozsdák csak a még zöld növényeken kezdhethet meg fejlődését, máshol már nem is lehetett fogantatni mint a kalászában.

Tehát a kérdés megfajtására nem szük-szükség éppen hangsúlyoznunk, hogy két külön rozsdafajról van szó.

És valóban több jeles fitopatológus nem fogadja el *Érikson*-nak azt az állítást, hogy a kalászában mutatkozó élénk sárgásbarna rozsdák egy külön gombafaj, a *Puccinia glumarum*, mert akkor tekintetben ez a rozsdák teljesen megegyezik a foltos gabonarozsdával, s így e fitopatológusok (főleg Frank B. Berlinben) *Erikson* *Puccinia glumarum*ját a *Puccinia Rubigo vera*-val azonosnak tartják.

Csakugyan nagyon sokszor tapasztaljuk, hogy nemcsak a *szármányalát* (mint a miről itt szó van), hanem a szin közelsége is, mely lényegtelen, melleské körülményeköl függő jellege a növényeknek (előbb és magasabbrendűeknek), a melyre nem szabad mindjárt valamely új faj felállítását alapítani.

Ha már a szőnalforgó *Puccinia glumarum* (akár téllőn fájának tekintjük), akár a mellett foglalkunk állást, hogy ez csak a *Puccinia Rubigo vera*) polvarozsdának nevezük el, meg kell még említenem, hogy a buza polváyn, és a többi gabona polváyn is, meg szokott jelenni egy másik igazi gombafaj is: ez a *sávos gabonarozda*, vagy a mint még (főleg a németek) nevezik: a *sár- vagy feketerozda*, *Puccinia graminis*, melyet azonban tudomlanul a magon még nem igen észleltek.

A *Puccinia graminis* a legfeljebb a gabonarozda és nagyon sok gazda csakis ezt veszi észre s ha ezt látja, akkor fél.

Eltekintve a göröcsi vizsgálat után megállapított jellegeltől s e gomba speciális fejlődésmenteltől,*) röviden csak ama külső jeleleket említen fel, melyek e rozsdagombafajt a többiekkel leginkább megkülönböztetik.

A *Puccinia graminis* nyári spórak, de méginkább téli spórak, nem apró foltokban, hanem leginkább hosszú — néha egy-két centiméter hosszú — sávkban jelennek meg s téli spórakötlet alkotott szárainak szine feltűnően fekete még pedig azért, mert a spórak már akkor, midőn a gabona még lában áll, feltörtek a gabona börtét és szabadon poraznak s ha az a foltos gabonarozda téli spóraként esomól, ilyenkor és később is a gazdák a gabona bőre alatt vannak eltakarva, szinük azért homályos, feketebarna.

Mig a foltos gabonarozda főleg a levél lapjait lepi be, a sávos foltok a leveleink a szárat átfogó hüvelyén jelenkeznek s rendszeren itt a legfeljebb a leveleinkbebb és a legelőnebbek a feketé sárok, mikor a gabona érésben van. De láthatni és gombát kalásznél is, továbbá a leveleken még a kalászpolváyn, s szárrózdának azért nevezik, mert a száron (a kalásznél is), de méginkább a szárat átfogó levelelvényeken) a legfeljebb.

A gazda legjobban fél a rozsdától akkor, ha ezt a kalászon s különösen — mint a jelen esetben is — ha a magon látja.

Kérdés, hogy ilyenkor csakugyan kétségbe kell-e esnie?

Feleleten erre az, hogy ha a rozsdák nagymértékben jelenkeztek a gabonán (főleg, ha a huzón), akkor megvan mindig a kárvesztés lehetőség. S kár érheti a gazdát nagyon sokszor olyankor, midőn kalászában nem is látott rozsdát, csupán csak a leveleken: máskor meg elmarad az észrevehető kár olyankor, a midőn a gazda legjobban fél, mert a rozsdát a kalászában vagy pláne a magvakon látja.

A kár főleg az időjárás menétől függ, melynek a jó isten a megmondhatói.

Hogy a rozsdák fejlődése és az időjárás közötti minő összefüggés van? az minden részletében nem ismerjük. Egyet-mást azonban már tapasztaltak gazdáink. Így igen nagy kárt tesz a rozsdák akkor, ha az érésben levő rozsdák gabonát minden átmenet nélkül rekedő nagy meleg éri, a mely mellett a gabona fejlődését hirtelen be is fejezi.

Továbbá nagy a kár akkor is, ha a rozsdák a gabona érésén közben igen nagy a napi hőmérséklet ingadozása, azaz, ha a nagyon meleg napokkal hívós éjeleke váltakoznak. Ilyen esetben a magyar gazdák szomorú meglepetésekről beszélhetnek.

Egy-két nappal előbb csak a levelezen volt a rozsdák s azután egy éjjel ráment a kalászára, öszeptöppirítette a szemet, tönkre tette a gazda minden reményét.

Vissza a sok év tapasztalatára tesz arról tanuságot, hogy a rozsdával erősen beletett gabona jó termést ad, ha annak érése alatt — különösen ha az utolsó időben — mérsékelt meleg napok járnak, mely időjárásnál a gabona fejlődését lassan befejezheti.

Igazán hálás dolog lenne e téren kísérletezni, mely megérdemelt, hogy egy tudományos értekezés munkássága a kérdés felérítésének szenteltessek.

Élmélkedni is lehetne a kérdésen sokat, de kísérletezés, igazi tudományos kísérletezés nélkül az elmélkedés csak hipotéziseket tállhat fel.

Hogy a kalászkot, sőt a magvakat belepörkösztad nem mindig juttat rossz terméshez, hanem a tavalyi év egyik példájával konstátálom.

Mikor a gabona érése felé a m-óvéri gazdasági akadémii egyik buzatáblája mellett sétálgattam felint, hogy abban a kalászk s ezekben a magvak nagyon rozsdásak. Kalászt kalász után mörzöslattam. Érikson fejtegetéseire gondolva tanakodtam (egyelőre a rozsdák szine után) azon, hogy ez volna hát az *Erikson* új rozsdája?

Kíváncsi voltam e tábla termésére: s az akadémia intézője, ki akkori sőtámban éppen velem tartott, szives volt velem közölni, hogy azon a rozsdásmagon táblán átlag 11 méter-mázsán 79 kőcsu buza termelt, midőn példátábláján az összes buzadokkal átlag termése csak 9 méter-mázsán 70 kőcsu buza volt.

És szölgajlon vizsgálatul, ez adjon reményt a pestmegyei gazdáknak s annak a sok más gazdáknak is, kinek buzakalászában az idén a rozsdák mutatkoztak.

Minden ember sorsa Isten kezében van, de legjobban mégis a gazdák.

Még néhány nap s megtudjuk: suttog-e vagy megegettett bennünket ez a legújabb tanakodás? kérés? *Mezey Gyula.*

ALLATEGÉSZESÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutrya Ferencz.

Szerzők útsók.

A gazdálkodásunknak akarok hasznos szölgajlon tenni, midőn az alábbiakat közöz letezem. Az így leggyé fontos arra, hogy a lehető legregelesseben leírjam.

Tanyasi gazdaságokban volt huszonegy darab bonyhádi és intháli, többnyire egy és feléves marhák, melyeket a lehető legjobban tellettem ki, ug, hogy mind kövérek voltak és az élők még is kövérek. Folyó éjé április hó 23-án mentek ki ugrelőször. A legelőt egy kizsárdó ér környezte, melyen itt-s ott is látható. Május 11-én egy liszó kezdett az első jobb lábára biczegni, aznap este a lapozkájá megdagadt. A daganat a térdig terjedt. Abban a hiszenben, hogy egy ökö megdőtte, esetleg egy ló megurta, hider borogatat rendületlen mar. Az első 12-ére virradóra megdőglő.

Május 15-én ismét két darab kezdett biczegni és csakhamar dagadni az egyiknek az első a másának a hátolsó lába, illetve a czombja. Az állatorvos kivittém, de akkor már az egyik tinő nem bírt felállni. Az állatorvos azt mondta, hogy az ragályos betegség, még pedig „szeregő útsók”, mely ellen orvosság nincs, az állatok valószínűleg egytől-egyét elfognak benne pusztulni.

Május 16-án mind a kettő megdőglő. Az állatok rendőri felügyelet alatt, 2 méter mély gödörbe eláttak.

17-én három újabb betegedés fordult elő. Ekkor már jödségeseben elhivatam egy pasztoremet, a ki 30 éjé mindig gulyás, csordás egyváltó marhásztor volt. Kivittém, hogy nézze meg ő is, hiszen az ilyen embernek is van prakszisa. A mint a marhára nézett, rögtön azt mondta: vertyálgy az uram! Minthogy éppen akkor nyúzták a két darab hullát, nagyobb biztonság okáért ugmond: megőzsi meg a belét, ha abban vizenyős vér van, kétségteümlen vertyálgyal van dolgnak. Megőzta a beléket, azokban határozottan vizenyős vért látott. (?)

*) A gabonarozsdák fajtáit képekké illusztrálva ismerteti a „Kisérlet” 1896. évfolyamának 92. számában „Rozsdák ösötésor” czimmel megjelent cikk.

*) Kire nézve említem csak a „Kisérlet” 1896. évfolyamának előbbi emeltet cikkére utaltakot.

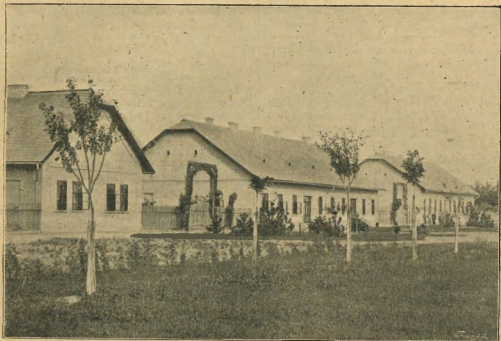
Ugyanakkor egy másik öreg pásztor-emberrel is értekeztem, a ki azt tanácsolta, hogy eret kell a marhán vágni. Kértem az állatorvost, hogy vágjon eret, a mit ő határozottan megtagadott. Mit volt mit tenni? három beteg és dögvőrsón lévő állat közül egy megint elpusztult. A másik két beteg

meg: ez érben — ugymond — sok bacillus, ezek a bacillusok az állatok bőrén keresztül hatottak a bőr alá és ebből származott az „serzegő üszök”. Mire én kategorizé azt felettem: hogy lehetelenségnek tartom és nem is hiszem.

Ennyi a tényállás, melyből nagyon sok

kell. Az állatorvos a ragályos betegségről jelentést tett felelválójának, a ki látszólag elrendelte, hogy a világrát se engedje az állatot megnyuzni, hanem azt szőröstől-bőröstől kell elmenteni és oltatlan mésszel be-, illetve leönteni. Viszont azonban ilyen ragályos beteg állatot addig míg él, a mészáros levégeltája és a dagadt része mellőzésével a húst a székben elárúsíthatja. Az állatorvos személyét érinteni távolról sincs szándékomb, ő szimpatikus művelt ember: nekem csupán a rendszer ellen van kifogásom. A hivatalos gyeppester bejelentette az állatorvosnak, hogy pásztorombert felbontotta az állatot. Az állatorvos erre őt felejtettette, az én kérésre azonban panaszát visszavonta.

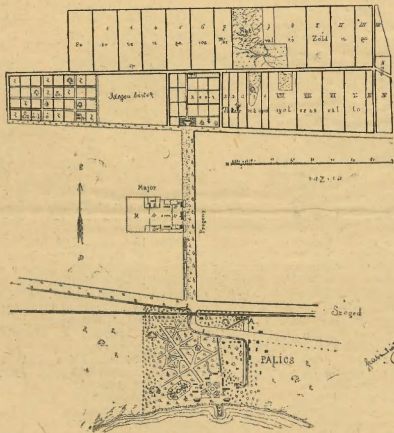
Boogyai Zeigmond.

79. Ábra. A földmivesszék főépületének homlokzata.

olyan állapotban volt, hogy a jelekből ítélve, az egyik legfeljebb 6 éret, a másik, mely még csak bicegett, 18 éret élt volna; erre az állatorvos tudtán kívül mind a kettő eret vágattam és mind a kettő meg is maradt.

tanulsgot lehet levonni és he is fejezhetném a közleményemet, de kénytelen vagyok az előbbiekhöz még néhány megjegyzést fűzni. Sok alapjában jó rendszernek is vannak kinövészei. Az ilyen serzegő üszök-fele beteg-

80. Ábra. A földmivesszék gazdaságának térképe.

Természetesen már 16-án a legelőre ki nem ment a fiatal jószág; a mellett jól megkoplaltattam őket, mert a következő napokban is csak szalmát és töreket ettek.

Az állatorvossal a betegség származásáról beszélgetve, ő a bajt következőképpen állapította

ségéni pl. az eljárás nagy aprátussal, lenyűgöző formásgokkal szokott megtörténi. A hullóhoz nem szabad nyulni, azt csak gyeppesternek lehet egy forintért megnyuzni; hogy az amugy is károsodott gazda még inkább károsodjék. Persze, hogy a rendőrnök is fizetni

A közölt esetre vonatkozólag a következőket jegyezzük meg:

Az adott leírásból következtetve, az állatok a legnagyobb valószínűséggel „serzegő üszök”-ben és nem u. n. „vértályogban”, helyesebben „lépfeneben” szenvedtek és a fertőzés a koronkint virális jellegű lehetett. A betegség ellen sikeresen lehet védekezni azáltal, hogy az állatokat a fertőzött legelőtől távol tartjuk, azonkívül pedig védőgyógyulással; mely nálunk is széles körökben alkalmazva, mindenütt igen jó eredményekre vezetett. Magukat a betegeket is sikerül némelykor megmenteni a képződött serzegő dagadt sebétől kezelésével, felvágással és fertőtlenítéssel. A betegség azonban, ha enyhébb alakban és lassabban fejlődik, némelykor magától is gyógyul s ilyen volt mindennek szerint az a két állat is, mely az érvágás daczára gyógyult, mert az érvágásnak a betegség lefolyására tényleg nem tulajdonható valamely előnyös befolyás.

A serzegő üszök ezülről-zerint nem tartozik a hivatalból jelentendő betegségek közé és ennek körjéme alapján a hatóság nem intézkedhetik hivatalból. A tulajdonos azonban a saját érdekeiben cselekszik, ha az elhullott állatot megfelelően eltakaríttatja, mert ezzel elejét veszi a talaj további befertőztetésének. (Ha a betegség „vértályog” azaz „lépfene” lett volna, akkor erre hivatalból is volt kötelező). A beteg állatot fogyasztás czéljára levágatni, illetőleg húsát fogyasztásra bocsátani nem szabad.

Az állategészségügyi törvény értelmében nem szakembernek nem szabad másnak állatjait gyógykezelnie és a kuruzslás büntetés alá esik.

A betegség ellen való védekezésül ajánlatos növénydekmárhát a vizenyös legelőtől távoltartani, amennyiben lehet, a talajt a víz le-vagy elvezetésével kiszáritani, ha pedig ez nem lehetséges, akkor a félévet meghaladott növénydekmárhának beojtása nyujt védelmet a befertőztetés szemben. (Az ojtóanyag az állami bakteriológiai intézetből rendelhető meg, az ojtás körül követendő eljárás pedig a földmivesszégi miniszternek 1894-ben 13,781. sz. a. kelt rendelete szabályozza). —y—

Szabadka sz. kir. város földmivesszék iskolája.

Már évekkel ezelőtt született az az eszme Szabadkán, hogy a város, — mely mint ilyen, óriási földbirtok tulajdonosa — földmivesszék iskolát állítson. Vojnich István főispán 1895-ben ez irányban meg is tette a szükséges lépéseket s az eszmét Darányi miniszter melegen felkarolva, 1896 májusban kiküldötte Tormay min. tanácsot, hogy a városi érettségivel közelebbről vitassék meg a feliditandó iskola terveit. Már ekkor elhatározották, hogy a Palics-fürdő közelében a Katonaszerd és Radonóvác és Hajdujárás puszták által határolt területen állítsák fel s e célra a város felajánlott 247 kat. holdnyi területet. Megbeszéltek a czélok, mely szerint az átengedett területen belterjes hasznóhajót

gazdálkodás üzessék, nagyobb szabású szőlő-és fásiskola létesíttessék, ahol a szabványos fajlégi ajánlást a viszonyoknak megfelelő nemes csemeké neveltesselek és árusítsassanak el. A ló, szarvasmarha és baromfiakról oly tevénytanyaggyal szerzessek be, mely kiváló állapotokat adva, alkalmas legyen a köztenyésztés megújítására.

Ez időelő gyors lépésben haladtak a megvalósítás felé, mert már 1897 márciusában az építkezést megkezdtek s 1898 április 2-án meg is nyitják az iskolát, amikor is tekintettel az iskola nagy arányú berendezésére, még 200 k. holddal bővítik ki a birtoktestet.

Amint a városi — villamos megállóját elhagyjuk, az ugynevezett „Progonyra” egy szalásként futó keskeny tiszta fűfóhomok területre lépünk, mely azonban már meg van kötve s zűlésszerű összedültsében gyümölcsfásorok, fenyőgruppok és díszeszer csoportozatok között érzékelünk a majorba, mely a 15 k. hold belterületen emeltetett.

Az igazgatói és tanári lakások s maga az iskola homlokzatukkal a „Progonyra” néznek s szép fenyő és díszeszer csoportok díszítik az előtér. (Lásd p. 78. ábrát.)

A tégas belterületen a „Farm-rendszereben” emelt épületek igen czél szerzőben vannak elhelyezve. Semmi dísz, semmi luxus, a czél szerűség volt felállitásuknál az irányadó és néhányát maguk a tanulók készítették: ilyen például a szárszámfavédő-felszer stb.

A baromfi-udvar szederfakkal, ribizke-és egresbokrokkal s a kis ló partja nemes fűzesszővel van beültetve s általában az egész belterülettel ezer és ezer fiatal fa díszíti.

A 16 k. holdas gyümölcsfásiskolában a Bács-Bodrog vármegye részére előírt s szabványok pomológus által ajánlott fajták és feleslegék szaporításának s terjesztésének.

A szőlőtelep, amely ma már 50 k. hold terület foglalt el, s általa ez az erősen bucskáló faj funkciók által érdekesre van, rövid 2 év alatt lett létesítve; eredetileg 4 év volt a keresztültelt tervezve, de az 1897-iki inaséges esztendőben a városi tanács — igen nemesen — állandó téli munkát adván a majdnem éhező népnek, két év alatt elkészültek vele.

365 fajta nemesebbnél nemesebb szőlőt állítottak itt ki. Közéjük el a mármóst ennek a hatalmas telepnek néhány év múlva a jövedelmességét oly kedvező viszonyok között. (Lásd a 80. ábrát.)

Mint hogy a földmivesséskolában üzendő létesítést irányának megállapításánál a felügyelő-bizottság azt a kettős célt tűzte ki, hogy az egyfelől a kistenyésztő részére kövezzék buzdító példát szolgáljon, másfelől pedig, hogy az egyfelől nemes állomány szaporításával lefajta létesítésére kihasznál, határozza el a törzsnagyoknak a m. kir. állami némesuralmaktól való beszerzését.

A fajta megválasztásánál a Noniutok és Furiosok jöttek szóba, melyek közül az utóbbiak beszerzése mondatott ki, minthogy ezek test-és véralakra nézve inkább valók az ottani állomány javítására, mintsem a nehezebb testi Noniutok.

E csebből 6 db anyakancazaja van az iskolának, egytől egyig kiváló egyed, melyekkel biztosra vehető, hogy nevezetes eredményeket fognak elérni. (Lásd a 81. ábrát.)

A sertésenyésztés fehérszőrű mangaliczákkal üzemlik s tekintve a kitűnő lepelüket, de még hogy a sertésenyésztés lehovattább vesztélytelenebb válik, azt hiszem erről a tenyésztőről még többször is szó leendő.

Ami egy szakembert azonban legjobban meglep, az a szarvasmarha-tenyésztanyaggyal a szabványok földmivesséskolában. Azt a 20 dr magyar tehent s bikájukat egy faluban szemléltem, abban a nem tudom én hány ezer holdas városi erdőben, a képzhetetlen legjobban legelőn, mondhatom nem mindennapi élvezet s kiváló ismerő voltak a magyar szarvasmarhának azok a férfiak, akik ezt az anyagot összevalogatták.

Megtékinve ugy a bikákat, mint az üszőborjúkat, azt hiszem jól jöszök, ha azt állítom, hogy a tapasztalt szakértői tenyésztés mellett a nevelt állatok az egész Bácska magyar fajta tenyésztését kedvezően fogják fejleszteni nemcsak, de boldog lesz az a gazda, aki ettől az iskolától tenyésztanyagot szerezni fog tudni. (Lásd a 82. és 83. ábrát.)

KÜLFÖLDI SZEMLE.

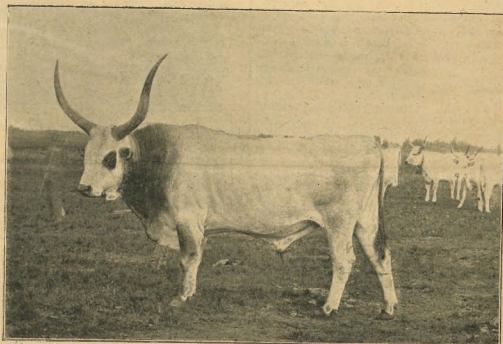
Oroszország. A mezőgazdasági szakoktatás reorganizációja. Az orosz mezőgazdasági miniszter a legutóbbi hírek szerint a mezőgazdasági szakoktatás újjászervezésén fáradozik. Elsősorban is gazdasági normál iskolákat

81. ábra. „Dales” nevű 4 éves angol főtér anyakancaza.

Szeretnék bár, de nem tehetem e helyt, hogy bővebben foglalkozzam impresszióim ismeretével, csak még azt akarom említeni, hogy a földmivesséskola előtt igen szép és reményűlő földmivesséskola áll, mert ugy az igazgató,

állítat fel, melybe az irni olvasni tudó, elemi iskoláit végzett növendékeket veszik fel s azokban a földmivesséskola elemi dolgát elméletileg s gyakorlatilag fogják előadni. A tanfolyam 1—3 éves leendő. A földmivesséskola fia számára

82. ábra. „Piktor” a törzsgulya hágo bilája.

mint segédszemélyzete nagy szakértelmével s még nagyobb lelkesedéssel végzik feladatukat s kiknek a polgármester s a közgazdász gazdaságtanok ügyvezetője s városi tanács korlátlan áldozatkészsége van állandóan támogatásukra.

Horváth Jenő.

földmivesséskolák emeltetnek, melyekben a földmivesséskola általános tudnivaló, vidékenként alkalmazva tanítanának. Ezek a mi földmivesséskoláinkhoz volnának hasonlítotak.

A gazdasági normál iskolát végzett növendékek tanulmányait folytatandó, a gazdasági közgazdászok lehetnének, hol négy évi tanfolyam után vizsgát tehetnek a természetesen s rajból, állatgyógyászatból, a gazdasági jogisemből s közgazdaságtanból. Állítanak s kertészetből, sőt mi több a patkolástan s az

ácmeisteregéből is oklevelet szerezhetnek. A tanfolyam végzése után a felsőbb gazdasági tanintézet hallgatása következésképp, hol már tudományosan tárgyalhatnák a tananyag. A normál, közép- s földmívelési iskolák a földmívelési miniszter felügyelete alatt állanak s a közép-, gazdasági egyesületek s az állam által segélyezettétek.

Ezidőszert van 9 felsőbb-, 83 közép- s normál, továbbá 59 földmívelési iskola s a kormányzati székdek a most még 50 különösen rangú gazdasági iskolát létesít. Az elemi iskolák tanítói gazdasági képesítéssel is kell, hogy elátlal legyenek, mert úgy a kísérleti kert vezetésére, mint gazdasági előadások tartására lesznek kötelezve. A gazdasági szaktudás azonosféléll mellátással lell néhány egyszemélyes is.

Ezidőszert ezenekül 3 gazdasági felsőbb tanintézet is létezik, melyek a mi magyar-óvári akadémiák módjára vannak berendezve. Különösen a moszkvai mondható — a kor igényéhez mérten épületesorok, elhelyezése s berendezése tekintve. Kísérleti telepe 12 hektárral, az intézetnek állattani, vízgazdálkodási, erdőszőlő pavilonjainak van. A telephelyen 600 hektárnál nagyobb terület van. A borsókák száma pedig 200 volt tavaly. Miután a meglévő intézményeket még szaporítják — biztos jele, hogy a kolosszális birodalom mezőgazdasága azon az uton halad, hogy ránk nézve mindinkább fenyegető módon gyarapodik!

Szibéria s a mezőgazdaság. Az orosz császár Szibériát illetőleg a következőket rendelte el:

„A bűnösöknek Szibériába történő száműzése azóta, hogy a jelzett tartományban a szabad gyarmattal megengedett, nemcsak célzétélyeztet, hanem az ott letelepedőtekre nézve káros is.

Az ottani közlekedés előlétsége, valamint a mezőgazdaság nagy színvonalára, a kultúra fejlettsége már mivel sem igazolják azt, hogy az illető vidékre internáltak bűnösökük helyén volnának — ellenkezőleg a sok rosszrahaló egynél az ottani munkakedvelő népet méltóval csak.” Mit tehát az előbbi uralkodók terveztek, azt ime II. Miklós király keresztül vitte! Hanem tetteinek indító rugója mindenestre Szibéria kifejlődött mezőgazdasági viszonyában található. Ezzel szentesítve van az a tény, hogy a világteremtés tartományai egygyel szaporodtak, mely vasúthálózatának igénybevételével nem fog kénsí terményeivel a világpiacraon tért hódítani.

Széria. A francia szőlővesztek szabad bevételre Szerbiába Salonián át. A konstantinápolyi francia ügyvivő bosszas utatjárásal végre kieszközölte a portánál, hogy a Franciaországól érkező szőlővesztek dugányok, Szerbia részére Saloniki kikötőn át szabadon továbbíttassanak. A közel jövőben tehát Szerbiát a francia eredetű igen olcsó s majdnem ingyen szállított vésztek, anyagok s ojtványok fogják ellepni. A hír nagyon közelről érkező ezidőszert szépen kifejlődött vészterkezeskedőknélmet az érthető bosszaságát fogja okozni szőlőtermelőinknek, bár márszert ez a körülmény talán nagyobb impulzust ad az itthon termelt vésztekel a hazai szőlők felújítására, holott eddig ezzel is a kivitelre kacsingattunk.

Svédország. Földmívelési miniszterium létesítése. Nálunk kevés ember tudhatta, hogy a svédeknek igaz értelemben vett földmívelési miniszteriumuk eddig nem volt. A híányon javít a svéd parlament, midőn egy új miniszteriumot, a földmívelést most szavazta meg. Eddigelő az állami birtokokat s erdőket úgy ahogy elintézték a pénzügyminiszteriumban. A szó szoros értelmében vett mezőgazdasági ügyek pedig a belügyminiszterium dolgaival végeztek el egy napig alatt. Az új miniszterium tarthatlan állapotot van hivatva megszüntetni.

Amerika. A bortermeles fellendülése. Hazai bortermeles bizonyonyal boszankodó fogják tudomásul venni, miszerint Amerika borterme-

lésével, már-már meghódítja az angol s a német piacot. Argentínából érkező hírek szerint az idei termés nagyon kielégítőnek ígérkezik, a mennyiben csak a két kerület: Mendoza s San-Juan, mintegy millió hektoliternyi természetesen kecseslet! A többi hé kerültesen 25—25,000 hektoliternyi számítanak.

Az össtermés fele, az ottani vélemények szerint lesz exportálva. Aztán itt van előlünk Californiának Európába szállított borsókák kiutatisa.

Szó az a mult évi exportról s annál érdekesebb, mert az előtt még nem is létezett exportkultúrát. Összeállította a san-franciszói borsogazdasági akadémiá hítkári hivatala s abból tudják meg, miszerint California maga 557,671 gallon (1 gallon egyenlő 45'4 literrel) borsó szállított át, mintegy millió korona értékben.

Az eredmény bámulata ejtette az ottani termelőket is, kik sokkal kisebb mérvű exportra gondoltak. Az amerikai borsók, mint említve volt, legáltalában piacra Anglia s Németország s azt hiszik, hogy a jövőben az Anglia felé irányítás még fokozódik s azt annak tulajdonítják, mert a californiai borskereskedők ugryszóván „cultiválják” az angolok ízlését.

83. ábra. „Vidra” 6 éves tehen, 6 hónapos bikaborjával.

Németországban az amerikai bor főleg a legutóbbi hamburgi nemzetközi kiállítás óta fészkelte meg magát (eből a mi termelőink tanulságát is vonhatnak!) melyen a német fogyasztóknak alkalom nyílt az amerikai „Pöde” s „Sherrics” megízlelni s azóta felelni sem tudják. Az idei január s februárban eszközölt kivétel már oly magas volt, hogy biztosra vehető, miszerint az év végéig, a mult évi export megkétszereződik.

A hír előlége szomorú, de hát az ne hason csüggesztőleg — hanem ellenkezőleg — az a czélla, hanem több kitarásra buzdítsa termelőinket.

Tojásexport Európába. Baromfitermeszőkönk aligba fogják elhinni az utóbbi időben mily nagy arányokban fejlődött ki az amerikai tojás Európába szállítása. Még csak 1896-ban 419 ezer tocsat tojást küldtek át onnan, már a tavalyi év folyamán 2'754 ezer tocsatall jelent meg az amerikai tojásiparunkon, a mi 2½ millió korona értéknek felel meg. A tojások az e czélla berendezett hajók szállítják, melyek hűtőeszközzel lévén ellátva, az árú mint „friss” is az angol, német s orosz piacra. Ezidőszert főleg a nyugat-francia gazdák vannak a behozatallal nyugalmita, mert attól tartanak, hogy teljesen elveszik az angol piacot.

Ha az import tovább tartily arányokban, biztosra vehetjük, hogy a mi gazdáinkra nézve is sérelemmel fog az járn.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal.
Az OMEG. kétdemélyen.	1003
Gazdák hitbiztos szövetsége.	1003
Snabada sz. kir. város földmívelésiskolája. Horváth Jenő.	1006
Állattenyésztés.	1004
Kezes jószág. Monostori K.	1004
Gazdasági növénytan.	
Polyvarozás az érv búzszemében. Mészey Gyula.	1004
Állattenyésztés.	
Szerzőség úszók. Bogyó Zsigmond.	1005
Külfordi szemle.	1007
V-gyorsk.	1008
Kereskedelm. térsége.	1010—1011

Halálhír. Özv. magyarorszáki Hegedűs Sándorné, kövendi Váradai Anna életének 79-ik évében Kolozsvárról folyó hó 23-án elhunyt.

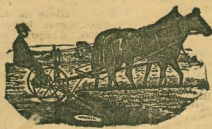
A békési paraszt mintagazdaság. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter leiratok küld Békésmegrehez, melyben kijelenti, hogy Máte

György csaba-gondási birtokai paraszt-mintagazdaság fejleszti. Azért számára egyelőre ingyen bérmentek küld:

egy 13 soros Drill-sorvetőt	187.—
egy szecsakvágót	40.80
egy répvágót	21.25
1 drb Sack-ékké előhálótoval	32.20
egy extripátor keret állványt	26.90
egy zig-zag boronát	25.50

Összesen: 323.35 értékben. Azonkívül készített Csabán részére még egy három tagú fahenger. Az állatállomány kiegészítése czéljából vétett a miniszter a paraszt-mintagazdaság részére 2 drb mangalicza fajta tenyészkocát, 1 drb. ugyanyolyan fajta ju kánt és 1 drb magyar fajta ju tenyészként. Baromfi a miniszter körlevelével az állattenyésztési felügyelő utján fog küldeni. A tenyészők az bízvaló való fedezetét Máte György idegen gazdáknak is tartozik megengedni s a fedezetért baronkint, kocza után 25 fillért, tehát után 1 koronát szedhet. A minta gazdaság állatállatánálra, alaknak bővítsé költéséire 50 frot utalványozott a miniszter, a gyümölcsfákat pedig ez év őssze elején fogja engedélyezni. A mintagazdaság felügyelöt a miniszter Kállay Ödön, földmívelésiskolai igazgatót bizta meg.

Saját gyártmányu

„Darling“ fűkaszalóink

„Handy“ marokrakó aratógépeink

felülmúlják ugy észszerű szerkezet, mint tartósság tekintetében az eddig nálunk ismert összes amerikai gyártmányokat. E mellett jelentékenyen olcsóbbak a magas várn- és fuvarkölt-séggel behozott amerikai gépekénél.

Árajánlattal és esetleges felvilágosítással szíves megkeresésre készséggel szolgálunk.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

☛ BUDAPEST, ☛

V. ker., Váci-körút 60. sz.

Ugyanott szénaforgatógépek, lövegélylék, (széna-és gahonyajutók), gözcséplőkészletek, kazalozók stb. nagy választékban.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesülés általános hivatalánál (Budapest Köztelék).

Á r a k i:

nagyban waggon-rakományként az Leopoldhall Stanzfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságu rendelésem állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárhoz beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők

Juhászat felosztás folytán eladó 300 darab

fiatal anyabirka

50 darab mustra anya, 180 apáca, 100 úrr, 140 tojku, 295 darab idet bírany és 14 darab kos. A juhászat megtekintéső nagyokördi pusztán, Pestmegyeében, a kis-körösi vasúti állomástól fél óra járás, 8117

Greguss Gyula haszonbérlnél.

Úgynekök nem díjaztatnak.

Bender

☞ fogói

hibátlanul működnek

szunyogok stb. ellen.
vakondok
muszkák
csótányok
patkányok
egerek

egyszeri kiadás.

Állandó védelem!

Több ezer fényes elismerés.

Kérjen prospectust!

Karl Bender I.,
WIEN IV. U.

Superfoszfátok

áltaii és ásványi eredetűek, a legmegbízhatóbb, a legjobban bevált és a legolcsóbb foszfor-savas trágyaszerek, minden talajra alkalmazásos.

Tartalmanak 10—20% vízben oldható foszfor-savat.

Vegytartalomról feltétlenül szavatolunk.

Tekintetle métrágyák gyors hatására igen nagy hozamképességre nélkülözhetetlen az 5% vetéseknél. Kétannyi mennyiségű sztráiban oldható foszfor-savval sem pótolható hatása.

Ajánlók továbbá:

Csontlisztet, Chillsalótromot, Kén-savas ammoniákat, kálissót, kaimitot, különleges métrágyákat kapás és kalászos növények alá, themenauai szab. szuperfoszfát-gyepszet herések trágyájánál és az istállótrágya konzerválására; takarmánymezset stb. bárhova versenyekeus

áron szállít:

Kén-sav és Lúdenburg-Themenau és Lissek Rostok m. métrágyagyár **A. SCHRAM**

Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

Bérbeadó birtok.

1899. október 1-től 12 évre bérbé adatik a hahóti apátság, Hahót (Zalamegyében)

fekvő birtoka

376 cat. hold; (ebből 140 hold szántóföld, 41 hold rét, 98 hold legelő, 97 hold erdő), 4 szobás, teljes melyekhelyiségekkel ellátott, egy ajtóval zárható lakás; két osztályu eselédház; 2 nagy istálló, 1 magtár, eselédpajtával és lábaspajta.

Érdeklődők forduljanak

Dr. Dunst Ferenc apáthoz, Keszthelyen.

LUZ-féle valódi, teljesen ömlesztés

Porcellán-zománccfestékek

falakon és mennyezetenek oly mosható, igen elegáns és évekig tartó mázólat éreik el, melyen pátasz és gombaképződés teljesen lehetetlen. — Gazdasági ismeretek, iradalmakban, tejgazdaságokban, évek óta kitünően bevált, tej- és kezeleti helyiségek, gépázak, konyhák, fürdőszobák, kilettek, istállók stb. részére, valamint mindott, ahol tisztaságra nagy gondot fordítanak. — Alkalmazása rendkívül egyszerű és olcsó. Szakköréből való számos ömlesztő nyilatkozattal, mintával, szinkritájával és prospectusával szívesen szolgálnak az egyedül gyárosok

Lutz Ede és Társa Pozsony, Gyár-ut 20.

92392/99. szám

Hirdetmény.

Megy. kir. államvasutak

(Köletimmet-magyar von ti kötelek. Helyesbítésék. A fenti kötelekben folyó évi június hó 1-vel elebe lépett áruárjuszabán II. rész 1. füzetének 214. és 216. oldalán a 34. a kivételök (szekciók) módok stb. díjazásában Karcoe Állomás pótdíjlettele 100 kg-kint 8 fennigről 5 fennigre Króhen Állomás pótdíjlettele 100 kg-kint 7 fennigről 4 fennigre Pempowo Állomás pótdíjlettele 100 kg-kint 4 fennigről 2 fennigre helyesbítésék és az ott megnevezett Krotoschine Állomás, melynek díjletteléhez a fentmeltetiek hozzáadandók volnának, mindhárom esetben Kóchenim állomással pótdíjlet. Ezen helyesbítés azonnal érvénybe lép.

Budapest 1899. június 18.

A megy. kir. Államvonatok igazgatósága, a kötelek vonatok nevében is. (Ülányomlás nem díjaztatik.)

Kapható
egész éven át **legelső rendű fiatal nehéz**
erdélyi igás ökör
Papp Antalnál,
Szamosujvárt.

A készlet egész éven át állandó 800—1000 darab. 8061

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélkülözhetlen támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.
Egyesületi tagdíj egy évre 10 frt. A „MAGYAR SZESZ-TERMELŐ” előtételti ára egy évre 5 frt.

14963/III. szám.

Magyar kir. államvasutak Üzletvezetősége Miskolc.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. Államvasutak Rutka állomása a vendéglő ünitere 1899 évi decz. hó 16-ikától számított 3 évi időtartamra ezenmél nyitványos pályázat hirtetik. A vendéglőt bére venni önjáratk felvételnek, hogy szabályzerőren bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatnak fojgy évi július hó 28-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetőségi titkár hivatalához e cím alatt: „Ajánlat a ruttkai pályavendéglő bérletére 14963 számom” lepecsételt borítékban kértvény mellet nyújtás be.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztárára f. éjnyit július hó 27-én déli 12 óráig bérletpénzközpön 500 forint kézzelbenn vagy állami letelekre alkalmas értékpapirokban letébe helyezni, vagy oda posta után külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételni nem fog.

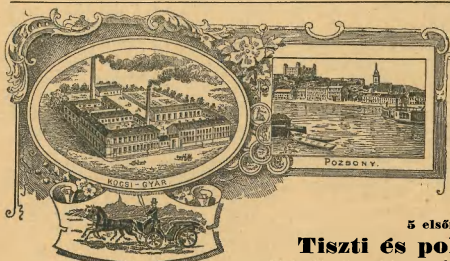
A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos árak tartama alatti megtekinthetik, miért is ajánlattevőkről feltételezték, hogy a feltételeket ismerik. A azokat magokra néve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.
A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszege szabadon válasszon.

Miskolc, 1899 június hó 17-én

Az üzletvezetőség.

(Ünnyomás nem díjazatik.)

FONTOS földbírtokosok, gazdák és raktárvalálalok stb.-nek.

Ausztria-Magyarországon általam bevezetett mindenki által hasznosnak elismert **ponyva-kölcsönző intézetem**

ajánl igen olcsóval kölcsön-díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telteit

kanizok, vasuti vagonok és más mezei termékek betakarására, továbbá 12 □ mtr. nagyságra behordalható alkalmas szekerponyvikat, minálul saját ponyvikat beszerzése megkönnyíti.

Ugyazint **zsákok is kölcsönözhetnek** igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyazint legelőbűbűbű szerekkel be- új és használt kútrányok és **telított ponyvikat**, v iam nt **szekerponyvikat 3.10 kr.**

Minden 50%/-kal olcsóbb mint bárhol.

Öcska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik. 5162

NAGEL ADOLF, BUDAPEST, V. Arany János-utca 12.

„ADRIA” m. kir. tengerhajózási részvényársaság. **Vezérigényköszége: HOFFMANN S. és V. Budapest. 1899. július havában a következő gőzöztők indulnak Fiuméből:**

Honnan	H o v á	Gőzös neve	1899. július
Fiume	Tig 6-1 krasznob Baha, Rio de Janeiro Sant'º	Nagy Lajos	13
„	Liverpool	Terpan	1-10
„	Hull, Newcastle 9T	Kobleno	1-10
„	Bordeaux, St. Nazaire	Zsily	1-10
„	Hamburg	Pirg om	1-10
„	Liverpool	Verita (C. L.)	5-15
„	Hatierand	Dak	10-20
„	Liverpool	Hatony	10-20
„	Amsterdam	E a ost	15-25
„	Hull, Newcastle 9T	Földak	15-25
„	Liverpool	Algierian	15-25
„	Bonn	„	15-25
„	Barcelona Valencia	Szent-Lőrinc	25
„	Tanger, Fiume, Genova, Bahia Rio de Janeiro, Santos	Atatna	21-31
„	London	Pavia (C. L.)	21-31
„	Liverpool	Livia	21-31
„	Aigrot	Május Király	21-31
„	Glasgow	„	21-31
„	Bonn	„	21-31

1. A **menyében a gőzös elindulás előtt 8 napig** Tanger, Algir és Gibraltar kikötőibe elengedni és nem jöhetnek az engedélyezett útirányok magának a jogot a bérletnek kiadását. A „gáz jövelő viszonylatában a gőzös Fiuméből kivevőre Triestet is érinti.

Liverpool	Triest-Fiume	Atatna	1-10
Bordeaux	„	Báthory	1-10
Amsterdam	„	Suzánka	1-10
Hatierand	Volante-Fiume	Földak	1-10
Hull, Newcastle 9T	Triest-Fiume	Terpan	1-10
Hatierand	Fiume-Triest	Cypria	5-6
London	Triest-Fiume	W. G. Bailey	9-15
Newcastle 9T	„	Jákai	10-20
Liverpool	„	Kántalán	15-25
Hull, Newcastle 9T	„	Május Király	15-25
Bonn	„	St. Anna	15-25
Hull, Newcastle 9T	„	Nava	21-31
Liverpool	Fiume-Triest	Bana (C. L.)	21-31
London	Triest-Fiume	Livia	21-31
Bordeaux	„	Zsily	21-31

Közlegények szolgálai. Fiume-Malta-Berzella-Marsellé- vonal. Fiuméből: Tissa 1-4-4, Szepárd 15-4-4, Arpad 20-4-4, Andrász 27-4-4, indol Marsellébe. Marselléből: Arpad 2-4-4, Andrász 6-4-4, Adria 16-4-4, „” 24-4, Szepárd 16-4-4, indol Fiumébe. Fiuméből: „Buda”, gőzös minden szerdán délen Marsellébe. Gombua, minden szerdán délen 5 órakor Gombóvá, minden szerdán délen 6 órakor Nagybányáig, délen Marsellébe.

MARSCHALL A.

kocsi-, hajtó-, lovalgó- és istállószergényár,
gőzfürésze és fahajlító telepe
Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:
landauer broom, félfedeles, nyitott vadászkocsijait
és hintőit, igen könnyű és elegáns kivitelben és
a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovalgó eszközök!

Géphajtoszjak. Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kereskedelmi museum állandó kiállításában Budapesten, Városliget.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közöshadseregbeli csapatok, intézetek és elszigeteltek élelem-szükségeitnek bérlet útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

		A tárgyalás megtartatik		időtartam		következő katonai élemezési szükségletre						Körülbelüli évi folyó szükséglet				Bánatpénz				
				től	ig	napon-kint	havi szükséglet		szükséglet				következő cikkekre							
mely napon állomása és hivatalban	a bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helységgel	megye	csapatnév	szélesség	magasság	nyáron		télen		szélesség	magasság	szélesség	magasság	szélesség	magasság	szélesség	magasság		
					100	100	ágyosztály	komény tűzfila	köszön	komény tűzfila									készlet	szélesség
						adag	mm	m ³	mm	m ³	mm	métermáza	m ³	mm	forint					
1890. július 13.	Szabadka	Bács-Bodrogh	Huszár-Inf-Állak	Cs. és kir. közöshadsereg	1890. szept. 1-től	1900. aug. 31-ig	69	69	44	6	47	856	529	132	318	120	55	65		
	Zombor				10	10	43	.	.	124	77	129	.	20	20	
	Szolnok				10	10	48	15	66	124	77	144	486	20	20	100
1890. július 19.	Óra-báti lakó	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	Orkényi lövelde ^{*)}	Cs. és kir. közöshadsereg	A júl. 6-án táborozni állomásra s. m. körülbelül 190. ágy. 10. sz. 300. mm. szél. 100. mm.		65	**	**	50	.	404	202	900	300	50	90	60		
	Keeskemét				426	426	90	5	85	35	505	528	3265	270	240	3540	700	300	50	215
	Czegléd				162	162	19	4	22	200	1242	57	156	280	100	35
	Alberti-Irsa				156	156	18	1	17	2	75	1936	1196	54	18	552	260	100	5	35
	Abony				156	156	18	4	21	.	.	1936	1196	54	150	260	100	30	.	.
	Órkény				144	616	380	160	180	80	30	.	.
1890. július 25.	Székesfehérvár	Fehér		Cs. és kir. közöshadsereg	1890. szeptember 1-től	1900. augusztus 31-ig	156	156	18	2	10	1936	1196	54	72	260	100	15		
	Pécs				557	557	116	67	529	6912	4269	348	3576	1000	380	215	.	.	.	
	Kaposvár				36	36	141	15	70	89	335	447	276	423	624	2430	60	60	125	145
	Tolna				22	22	80	24	5	92	50	273	169	240	696	330	40	35	140	20
					456	456	50	2	40	6	242	5659	3495	150	48	1682	750	300	10	100

*) A körülbelüli napi szükséglet az Órkényi lőtér részére a táborozási terv alapján, azaz megkezdésétől május hótól szeptember haváig 129 adag széna a 3400 gr., 108 adag széna a 4500 gr., 237 adag alomszalma a 1700 gr. és havonta 32 m³ komény tűzfila. Továbbá ágyosztály a egész időtartamra 350 métermáza. A szállítást az Órkényi állomásra nére elnyerés, köteles az Órkény melletti lőtérre vagy esetleg más, a táborba Órkény mellett berendezett csapatok szükségletét a felajánlott szállítási áron követlenül a lőtérre kiszolgáltatni. Az előbbieknél utána eső szükséglet, ugyanint az ezen szükséglet után eső bánatpénz a font lóváltatásban van feltüntetve.

**) A szállító köteleze van a cikkeket a fennálló áron a fentemelt időszakon kívül is a Pilis-Csanád állomások csapatok részére szállítani, pl. a póttartalékok kiképzésekor 1900. évi október és novemberben. A táblázatban feltüntetett naponkénti 65 adag alomszalma, mert ez a nyári hónapokban lesz kiszolgáltatva, adagként 1700 grammal számítandók. A 900 mm. ágyosztály magasságát a táborozási időszakra és az 1900. évi október és november havi szükségleteknek.

Különös határozványok.

Azon állomásokra néve, melyeken a bérleti időtartam alatt, különösen a lovasságnál az osztály- vagy ezred összpontosítás eszközöltetik, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Székesfehérvár, Solnok, Kaposvár, Pécs, Keeskemét, Zombor és Szabadka állomásokra néve a vállalkozók kötelesek azon tóbberletet, mely az 1890/1900-ik évből beidézett szabadságosok, tartalékosok és póttartalékosok által származik, a bérleti árak mellett szállítani.

A bérletnyertesek kötelesek az átvonali csapatok szükségletét a feltélti füzet IV. pont, 1. bekezdés, A—a) határozásának értelmében kiszolgáltatni.

A közvényelések a szükségleti helyeken a lótejközikre néve önaponként, a fa és kőszénre néve havonként és az ágyaszalmánál négyhavonként történnek.

A lótejközik, ha az csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-határozások jóváhagyása mellett kivételesen 10 vagy 15 napra is kényveszülhet.

A bérlet ut szállításánál ágyaszalm, tűzifa és kőszénre néve az ajánlatok a szükséglet helyére való feltételű elvfuvarozással együtt teendők.

Az alomszalmának $\frac{1}{4}$ részben zsupszalmából kell állani.

Ajánlatok ki nem irt ezekre feltétlenül és azonnal visszautasítanak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb impegvonal, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló bizottság részéről mindazon ajánlatok

nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknek, a kiirt biztosítási idő tartamának egyes szakaira, különböző áránlatok léteznek.

A fa- és kőszénzáállításra beadott ajánlatokban azok neme is megemlítendő.

A terményeknek általános mozgósítás esetén való kiszolgáltatására néve, a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállít, vagy vele érintkezésben álló személyzetnek lovaik között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatóságnak jogában álland, a fenforag ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvos bizonyítvány alapján, a lóállomáson — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest elegendő más járványmentes állomásról való szállítást utjání élelmezése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igényt származnak abból, hogy a lótap ezen időre nem tőle vétet fel.

Általános határozványok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 órákor déli tt. bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el.

2. Az 50 fős kellyel ellátott ajánlatoknak lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzsekkel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezni, későbbben érkező, vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel irtot ár fog helyesnek tekintetni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalatok kivételével, üzleti képességet erre vonatkozóan előgségessé vált, a kereskedelmi- és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egyelet által kiállított bizonyítványval igazolni tartosk.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló bizottsághoz hivatalosan juttatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek.

Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra néve a Budapesten, illetőleg Szekesfehérvárott, 1899. évi június hó 9-én kelt hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozati mérvédők. Ezek megtekintetők a cs. és kir. 4. hadtest határozatosságánál, a budapesti és szekesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktáraknál. Kacsokemétén a 13. huszárezred paranesnoksgánál naponta 9 órától 12-ig.

Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek füzeteli az előbb említett élelmezési raktáraknál nyomatott ivenként 4 krajczárért díj is adtatnak.

5. Közések a bánatpénz feltételétől mentesek; de ajánlatkírt s az ezekben élvallott kötelezettségeikért, ugy mint más vállalkozók, szavatolnli tartoznak.

Termelőeknek a bánatpénz vagy óvadék letételétől való mentesség csak oly ezikkekre adható meg, melyeket ók maguk termelnek, de írásbeli nyilatkozatok kelt adniók, hogy ók az élvallott kötelezettségek teljesítésére néve összes vagyonukkal szavatolnak.

6. Az élelmez-szükségleteknek az állomáshoz tartozó helyesekbe való elvfuvarozására néve, a feltételi füzet XVII. pontja értelmében, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elvfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elvfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkozának, akkor ezek közül az, ki az illető ezikke szállítását elnyerte, előnyben részesül.

7. Az ajánlkozók a hadigazgatásnak ajánlatuk elfogadására iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. t.-csizk 314. és 315. §-ában valamely ajánlat elfogadására iránti nyilatkozatra néve megállított határidőnek betartásáról.

8. A teli hónapokban, azaz október hó elejétől márczius hó végéig szükséges alomszalma 2.500 grammos adagokban, a nyári hónapokban pedig 1.700 grammos adagokban szolgáltatóndó ki.

Daezára ennek azonban az ajánlatok 2.100 grammos alomszalma adag uton teendők.

Kelt Budapestén, 1899. évi június hó 9-én.

A biztosító bizottságtól.

50 kros
bélyeg

A j á n l a t i m i n t a .

Én, alulirt az 1899. évi június hó 9-én 2.329. sz. a kelt hirdetmény alapján ezen ***) ajánlatomnál fogva kötelezem magamat, hogy az N állomásra néve:

a szénának 5600 grammos adagját kr., szóval krral,

az alomszalmának 2100 grammos adagját kr., szóval krral,

az ágyaszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való elvfuvarozásával együtt kr., szóval krral,

a tűzfűtőnk köbméterét (neme), a szükséglet helyére való elvfuvarozásával együtt kr., szóval krral,

a kőszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való elvfuvarozásával együtt kr., szóval krral,

189 1-től 190 évi hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonali élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságotak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulások részére, az előkiszített feltételi füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatért a külön borítékban esatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a pénztármál letéteményezett semmi más kötelezettségtől nem szavatoló) nevezetesen összesen forint bánatpénzzel kezkesedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerém, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után bánatpénzemet a 10 százaléknévi óvadék erejéig kiegészíteném, s ha ez ómulasztatlan, a hadigazgatásnál feljogosított arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás utján eszközöltesse.

Egyébíránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkiszített feltételi füzetben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N nek N.-ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az nek fog átküldetni.

Kelt N ben, 1899 hó n. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Megjegyzés.

***) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összetetnek kívánja tekinteni az „összetes” szó beszurandó, mert minden árt, mely ezen törléket nélkülözi, nem összetetnek tekintetik.

Az ajánlat lepecsételőndő és borítékára irandó.

—Ajánlat az 1899. évi június hó 9-én kihirdetett s 1899 hó n tartandó tárgyaláshoz.”

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

(Utányomat nem díjaztatik.)

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvégezni; épogy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdelődők kéretnek, hogy alanti címzembesz forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőszántást vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

92321/99 szám.

Hirdetmény.

Mérsékelt áru monetáris jegyek elbehajtására egyrészt Buziás, másrészt Lajos, Versecz és Versecz-vásártér közt.

A magy. kir. Államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint f. ó. július hó 1-vel az előbb említett viszonylatokban 48 óráig érvényes mérsékelt áru monetáris jegyek fogak kiadást a következő menetstrakon Lajos és Buziás között II. osztályban 2 korona a III. osztályban 1 kr. 20 fillér, Buziás és Versecz, illetve Versecz-vásártér között a II. osztályban 6 korona a III. osztályban 4 korona.
Budapest, 1899. június 21.

Magy. kir. államvasutak.

Az igazgatóság.

A „SZEDEDI KENDERFONÓGYÁR R.-T.” SZEDEDEN
ajánlja saját készítményű tiszta kenderfonalakból
előállított

valódi kenderzskájkait,

melyek a hasonló elvezetés alatt forgalomba hozott, de csak len, sőt nagyrészt jutából készített többi gyártmányokat **tar-tósságára mesze felülmúlják** és ennél fogva gazdaságok-ban kezelési czélokra kiválóan alkalmasak.

A zsákok **hectoliteres és 2 vékás** nagyságban állandóan raktáron vannak.

Lapunk bekötési táblája

1 **ft 36 kr**ért (porlómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

Egy és több vasu egytetemes
aczélékém és

talajmvelő eszközeim

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Eperjes,
1898.
október 1—3.
legelső díj
állami arany-
érem.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos kegyára

Budapest, VI. ker., **Nagymező-utca 68.**

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az

„Unicum-Drill“

egytetemes **sorhavetőgép** sokoldalú használ-hatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva **egész Európában**

a **legjobb hírnévnek** és a **legnagyobb kelendőségnek** örvend, ezeznél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szabadalmazott **kizárólagos vetőgépgyára**

Budapest, VI. ker., **Nagymező-utca 68.**

